

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Valtionhallinnon kehittämisosasto

Muistio
29.12.2022

VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUEHALLINTOVIRASTOJEN SUORITTEIDEN MAKSUISTA TAMMI-KESÄKUUSSA VUONNA 2023

1 Esityksen tausta

Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2022 (201/2022). Suoritenimikkeistä ja niitä vastaavista euronääräistä maksuista säädetään asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa.

Esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirastojen suorittemaksuista annettaisiin uusi valtioneuvoston asetus, joka tulisi voimaan 1.1.2023 ja olisi voimassa 30.6.2023. Valtiovarainministeriön budjettiosasto ei ole puoltanut asetuksen antamista koko vuoden 2023 vaan edellyttää asetuksen tarkistamista 6 kk voimassaolon jälkeen

Aluehallintovirastojen omakustannusarvon mukaan hinnoitelluissa suoritteissa on pitkään ollut alikatteellisuutta. Esityksessä ehdotetaan merkittäviä suorittemaksujen korotuksia. Korotuksilla pyritään siihen, että nyt tehtävillä ja tarvittaessa vuoden 2024 alussa tehtävillä korotuksilla päästään tilanteeseen, jossa kaikkien omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavien suoritteiden kustannusvastaavuus on 100%.

Omakustannusarvoa alemmaksi hinnoitelluissa ympäristölupavastuualueen suoritteissa on ollut hyvin alhainen kate. Hallitus linjasi kehysneuvotteluiden 2023-2026 yhteydessä, että aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen suoritteiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus nostettaisiin vastaamaan 60 – 70 prosenttia tuottamiskustannuksista. Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuden toteuma on toistaiseksi ollut noin 40 %. Aluehallintovirastojen tulot koostuvat lähes yksinomaan julkisoikeudellisista maksuista, joten julkisoikeudellisiin maksuihin kohdistuu merkittävä korotuspaine.

Vuoden 2023 alussa tulee voimaan laki varhaiskasvatuslain muuttamisesta (326/2022), josta johtuu aluehallintovirastojen maksuasetuksen päivitystarpeita.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suoritteisiin tehtäisiin suoritteiden ja nimikkeiden päivityksiä johtuen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtymisestä hyvinvointialueille ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta.

2 Esityksen keskeinen sisältö

Ehdotettu maksuasetus olisi lähes samanlainen kuin voimassa oleva asetus. Uuteen asetukseen tehtäisiin tekninen päivitys muun lainsäädännön muuttumisesta johtuen sekä oikeusministeriön laintarkastusyksikön esittämät tekniset tarkistukset. Lisäksi säädöksen otsikkoa sekä voimaantuloa ja voimassaoloa koskevaa säännöstä muutettaisiin.

Asetuksen liitteenä olevan suoritemaksutaulukon mukaisia hintoja korotettaisiin aluehallintovirastojen julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuuden parantamiseksi vastuualueittain seuraavasti.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualue

- Yksityisiä sosiaalipalveluja koskevia lupamaksuja ja lääkelain mukaisten suoritteiden maksuja korotettaisiin 10 %
- Yksityistä terveydenhuoltoa koskevia lupamaksuja korotettaisiin 20%
- Alkoholihallinnon maksuja korotettaisiin 30 %
- Elinkeinovalvonnan maksuja korotettaisiin 20 %
- Eläinkoelupien maksuja korotettaisiin 30 %

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualue

- Yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintiä koskevat suoritteet poistettaisiin ja korvattaisiin uusilla lupamaksuilla varhaiskasvatuslain muutoksesta johtuen.
- Hautaustoimilain mukaisten suoritteiden hintoja korotettaisiin 30 % eräin poikkeuksin, joita korotettaisiin enemmän.

Ympäristölupavastuualue

- Ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia suoritemaksuja korotettaisiin noin 20 %. Direktiivilaitosten lupien hinnat säädettäisiin 20 % korkeammalle suhteessa samaa toiminnan tyyppiä koskevien kansallisesta sääntelystä johtuen luvanvaraisen toiminnan hintoihin.
- Ympäristölupien suoritemaksujen kaavamaista alentamismekanismia muutettaisiin siten, että luvanvaraisen toiminnan olennaista muutosta koskevan asian ja muiden saman alennuksen piiriin nykyisin kuuluvien asioiden käsittelystä perittäisiin suoritemaksu, joka olisi 50 % sijasta jatkossa 70 % suoritemaksutaulukon mukaisesta luvan maksusta. Myös samanaikaisesti ratkaistavien useiden toimintojen lupa-asioiden käsittelystä perittävän yhdistetyn maksun alennusta muutettaisiin. Jatkossa yhdistetty maksu määrättäisiin siten, että taulukon mukaiseen korkeimpaan hintaan lisättäisiin muiden toimintojen osuutena 70 % näiden toimintojen taulukon mukaisesta maksusta sen sijaan, että niihin nykyisin lisätään 50 % taulukon mukaisista maksuista. Suoritemaksujen nykyisistä harkinnanvaraisista alentamis- ja korotusperusteista voitaisiin jatkossa käyttää vain korotuksia, jos asian käsittelyn työmäärä ylittäisi asian keskimääräisen työmäärän.

- Vesilain mukaisia kaavamaisia lupamaksujen alentamisperusteita muutettaisiin vastaavalla tavalla.
- Ympäristönsuojelulain mukaisten lupasuoritteiden taulukko-osuus uudistettaisiin vastaamaan ympäristönsuojelulain liitteessä 1 tarkoitettujen toimintojen taulukkoa.

Työsuojelun vastuualue

- Työsuojelun vastuualueen suoritteiden hintoja korotettaisiin 40 %

Pelastustoimi ja varautuminen –vastuualueella ei ole maksullista toimintaa.

3 Toimivalta

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:ään.

4 Esityksen perustelut

Aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:n mukaan aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta on voimassa, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin alennetun omakustannusarvon mukaisista maksullisista julkisoikeudellista suoritteista. Pykälän 1 momentin 4 kohdasta poistettaisiin viittaus asumisoikeusasunnoista annettuun lakiin (650/1990). Mainittu asumisoikeusasunnoista annettu on kumottu uudella samannimisellä lailla, joka tulee voimaan 1.1.2023. Aluehallintovirastolla on ollut vuoden 1990 lain 9 a §:n mukainen tehtävä valvoa talon omistajaa asumisoikeusasunnoista annetun lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisessa. Aluehallintovirasto on voinut asettaa määräajan, jonka kuluessa tehtävä on suoritettava tai menettely oikaistava, ja aluehallintovirasto on voinut asettaa uhkasakon tehtävän suorittamisen tai menettelyn oikaisemisen tehosteeksi. Uuden lain mukaan tämä tehtävä on siirretty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA).

Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin oikaisuvaatimukseen annettavan päätöksen maksuttomuudesta.

Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin eräiden julkisoikeudellisten suoritteiden perimisestä. Pykälän 4 momentin toista virkettä muutettaisiin voimassa olevan maksuasetuksen saman pykälään, momenttiin ja virkkeeseen nähden siten, että viittaus telekopiona eli faksitse lähetettävään asiakirjaan poistettaisiin vanhentuneena ja korvattaisiin sanalla ”sähköisesti”. Virkkeen mukaan sähköisesti lähetettävästä asiakirjasta peritään sama maksu kuin asiakirjasta muutoin. Momentissa säädetään julkisoikeudellista päätöksestä perittävästä maksusta, josta momentin ensimmäisen virkkeen mukaan ei peritä erikseen kuulutus- eikä käsittelymaksua, ellei liitteen maksutaulukossa ole toisin määrätty.

Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin liiketaloudellisin perustein hinnoitelluista suoritteista.

Asetuksen 6 §:ssä säädettäisiin julkisuuslain perusteella annettavien suoritteiden maksuista.

Asetuksen 7 §:ssä säädettäisiin Ahvenanmaan valtionviraston suoritteista perittävistä maksuista.

Asetuksen 8 §:n mukaan uusi maksuasetus tulisi voimaan 1.1.2023 ja olisi voimassa vuoden 2023 loppuun.

5. Asetuksen liite; maksutaulukko

Taulukon osio 1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen suoritteet

Maksutaulukon osio 1 koskee peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen (POL) suoritteiden maksuja. POL-vastuualueen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 73 %. Vuonna 2021 toteutunut POL-vastuualueen kustannusvastaavuus oli 79 %.

POL-vastuualueen suoritteet yhteensä (kaikki OKA-arvoisia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	6 056 051	5 910 644	7 062 799
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 673 576	8 091 490	8 334 234
Kustannusvastaavuus	79 %	73 %	85 %

Yksityisen sosiaalipalvelujen suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 115 %. Vuoden 2021 osalta kustannusvastaavuus oli 140 %.

Yksityisen terveydenhuollon suoritteiden kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan noin 96 %. Vuonna 2021 se oli 118 %.

Alkoholihallinnon suoritemaksujen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan 65 %. Vuonna 2021 kustannusvastaavuus on ollut 46 %. Suoritehinnoissa on edelleen korotusvaraa.

Yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon maksujen ylikatteellisuus johtuu vuosimaksujen (toimintakertomuksen tarkastusmaksu) ylikatteellisyydestä.

Yksityistä terveydenhuoltoa ja yksityistä sosiaalipalvelua koskevat lupamaksut ovat jonkin verran alikatteellisia, mistä syystä sosiaalipalvelujen lupamaksuja korotettaisiin 10 % ja terveydenhuollon lupamaksuja 20%.

Hyvinvointialueet aloittavat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjinä ja palveluntuottajina 1.1.2023. Hallitus on antanut 10.11.2022 eduskunnan käsiteltäväksi esityksen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi. Lain hyväksyminen ja voimaantulon myötä yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon luvanvaraisuudesta siirryttäisiin rekisteröintimenettelyyn. Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 alusta.

Valvontaprosessin uudistuminen aiheuttaisi merkittäviä muutoksia aluehallintovirastojen tehtäviin valvontaviranomaisina ja siten myös sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeviin aluehallintovirastojen julkisoikeudellisiin suoritteiden tuottamisprosesseihin ja -kustannuksiin sekä suoritteiden hintoihin. Uudistuksessa luovuttaisiin yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon lupamenettelyistä ja siirryttäisiin rekisteröintimenettelyyn, joka ulotettaisiin myös julkisiin palveluntuottajiin.

Käytännössä kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon suoritemaksut on arvioitava uudelleen vuoden 2024 alussa voimaan tulevan maksuasetuksen valmistelun yhteydessä. Uudistuksen yhteydessä otettaisiin käyttöön uusi Soteri-rekisteri. Rekisterin käyttö- ja ylläpitokustannusten jyvittämistä ja jakamista sitä käyttävien Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston sekä aluehallintovirastojen kesken on syytä arvioida samassa yhteydessä. Valvontauudistuksesta johtuen aluehallintovirastojen yksityisten sosiaalipalvelujen ja yksityisen terveydenhuollon suoritemaksuihin ei esitetä nyt merkittäviä muutoksia.

Sosiaalipalvelut (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	1 056 943	963 437	1 040 305
Kokonaiskustannukset yhteensä	734 495	839 387	864 569
Kustannusvastavuus	144 %	115 %	120 %

Terveydenhuolto (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	2 577 071	2 179 749	2 590 582
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 177 129	2 280 250	2 348 657
Kustannusvastavuus	118 %	96 %	110 %

Taulukon osio 1.1 Yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (152/1990), terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994), yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011), lääkelain (395/1987) ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisista suoritteista perittävät maksut

Asumispalvelujen uudistamiseen liittyen muutettaisiin nykyistä ilmoituksen rekisteröintiä yksityisen sosiaalipalvelujen tuottajien rekisteriin palveluasumistoiminnan osalta. Asumispalvelut uudistuvat sosiaalihuoltolain muuttamisesta annetun lain (790/2022) tullessa voimaan 1.1.2023. Lain 14 §:ssä säädetään sosiaalipalveluista, joita hyvinvointialueen on järjestettävä ja joihin kuuluu yhteisöllinen asuminen. Sosiaalihuoltolain 21 b §:n mukaan yhteisöllisellä asumisella tarkoitetaan hyvinvointialueen järjestämää asumista esteettömässä ja turvallisessa asumisyksikössä, jossa henkilön hallinnassa on hänen tarpeitaan vastaava asunto ja jossa asukkaille on tarjolla sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa. Pykälän 2 momentin mukaan yhteisöllistä asumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee sitä sillä perusteella, että hänen toimintakykynsä on alentunut ja hoidon ja huolenpidon tarpeensa kohonnut korkean iän, sairauden, vamman tai muun vastaavaan syyn vuoksi.

Yhteisöllinen asumisen käsite muuttuu suhteessa nykyiseen palveluasumistoimintaan siten, että asuminen ja palvelut eriytetään toisistaan. Yhteisöllinen asuminen sosiaalipalveluna käsittää hyvinvointialueen järjestämän asumisen sosiaalista kanssakäymistä edistävää toimintaa tarjoavassa, turvallisessa ja esteettömässä asumisyksikössä, jossa henkilöllä on käytössään tarpeisiinsa soveltuva asunto. Palvelut järjestetään erikseen tukipalveluina, kotihoitona ja tarvittaessa muina sosiaalipalveluina. Laissa ei edellytetä, että kohteessa on oma henkilöstö sen asukkaiden palveluja varten. (HE 231/2021 vp, s. 36)

Edellä selostetuista syistä palveluasumistoimintaa koskevan ilmoituksen rekisteröintisuorite poistettaisiin yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa tarkoitettujen suoritteiden osiosta taulukosta ja korvattaisiin kahdella uudella suoritteella, jotka olisivat Ilmoituksen rekisteröinti yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien rekisteriin
-yhteisöllisen asumisen yksikön hoito- ja hoivapalvelut 1310 €
-yhteisölliseen asumiseen liittyvät asumispalvelut ja yhteisöllinen toiminta 800 €

Lisäksi yksityisestä sosiaalipalveluista annetun lain 11 §:ssä tarkoitetun muutoksen rekisteröinti yksityisten palveluntuottajien rekisteriin –otsikon alla palveluasumisyksikön lisääminen muutettaisiin yhteisöllisen asumisen lisäämiseksi

Edelleen yksityisistä sosiaalipalveluista annettuun lakiin perustuvien suoritteiden osiossa ei muutettaisi yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajien vuosimaksua (370 €). Tämän maksujen osalta alikatteellisuutta ei ole.

Lääkelain 68 §:n 4 momentin mukaan kunnalla on velvollisuus tehdä ilmoitus toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella kunta sijaitsee. Ahvenanmaalla sijaitsevat toimintayksiköt tekevät ilmoituksen kuitenkin Lounais-Suomen aluehallintovirastolle. Kunnan on huolehdittava,

että toimintayksikkö täyttää 2 momentissa tarkoitetut edellytykset. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille 1.1.2023 ilmoitusvelvollinen on jatkossa kunnan sijasta hyvinvointialue. Maksu, joka koskee kunnan ilmoitusta sosiaalihuollon toimintayksikössä olevasta rajatusta lääkevarastosta, muutettaisiin käsittelymaksuksi ilmoituksesta, jonka hyvinvointialue tekee sosiaalihuollon toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta (lääkelain 68 § 4 mom. mukaisesti). Samalla suoritemaksua nostettaisiin muiden sote-suoritteiden 10 % korotuksesta poiketen 500 euroon. Kuntien ilmoitusten käsittely on saadun kokemuksen perusteella ollut alun perin arvioitua työläämpää, eikä hyvinvointialueiden sosiaalihuollon yksiköiden tekemien ilmoitusten käsittelyn ennakoida poikkeavan tästä. Uusi suoritemaksu kattaa kustannukset, jotka syntyvät aluehallintovirastossa tehdystä 6,25 h työstä, kun nykyisen maksun pohjana on ollut 2,5 h työmäärä.

Lääkelain mukaisten suoritteiden nimissä termi palveluasuminen korvattaisiin termillä yhteisöllinen asuminen sosiaalihuoltolain edellä kuvatussa muutoksessa käyttöön otetun terminologian mukaisesti.

Yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettujen suoritteiden osalta tehtäisiin edellä mainittu 20 % korotus kuhunkin suoritemaksuun lukuun ottamatta yksityisen terveydenhuollon tuottajien vuosimaksua, joka säilyisi ennallaan (200 €). Tämä suoritemaksu ei ole alikatteellinen.

Taulukon osio 1.2. Alkoholilain (1102/2017) ja sen nojalla annettujen säännösten nojalla perittävät maksut

Alkoholihallinnon suoritteet (OKA- arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	1 315 442	1 914 648	2 489 043
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 878 718	2 946 877	3 035 284
Kustannusvastaavuus	46 %	65 %	82 %

Alkoholihallinnon omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavien mutta alikatteisten suoritteiden hintoja korotettaisiin 30 % ja suoritemaksuja pyöristettäisiin seuraavaan 10 euroon kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Kustannusvastaavuuden arvioidaan kohentuvan kuluvan vuoden 65 prosentista 82 prosenttiin vuonna 2023.

Taulukon osio 1.3 Elinkeinovalvonnan suoritteet

Taulukkoon luotaisiin uusi elinkeinovalvonnan osio 1.3 nykyisen saman numeroisen osion muut suoritteet tilalle. Uuteen osioon siirrettäisiin muista suoritteista elinkeinovalvonnan piiriin kuuluvat aluehallintovirastojen suoritteet, joista säädetään kiinteistövälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetussa laissa (1075/2000), eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetussa laissa (853/2016) ja perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä (411/2018) annetuissa laeissa sekä löytötavaralaissa (778/1988). Lisäksi nykyinen osio 1.4 rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) mukaisista suoritteista siirrettäisiin osaksi uutta elinkeinovalvonnan suoritteiden osiota 1.3.

Suoriteryhmän maksuissa on alikatteellisuutta, vaikka vuoden 2021 kustannusvastaavuus on ollut kohtuullisen hyvä (87 %). Elinkeinovalvonnan suoritemaksuja korotettiin 15 % huhtikuussa 2022, mutta kustannusvastaavuus laski silti 86,6 prosentista 54,2 prosenttiin. Tämä johtuu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain muutoslain (573/2019) siirtymäsäännöksistä ja niitä koskevasta valvontakampanjasta, jonka ansiosta valtaosa rahanpesulain soveltamisalan piiriin kuuluvista toimijoista rekisteröityi vuosina 2020 – 2021. Vastaavaa määrää toimijoiden rekisteröitymisiä ja rekisteröintimaksutuloja ei saatane tulevana vuosina. Myös kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetun lain muutoslaissa (465/2017) säädetyn siirtymäajan päätyminen vuonna 2020 nosti osaltaan asiakasmääriä kustannusten säilyessä ennallaan parantaen kustannusvastaavuutta.

Edellä mainituista syistä elinkeinovalvonnan suoritemaksuja korotettaisiin 20 %.

Elinkeinovalvonnan suoritteet (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	385 298	223 541	268 249
Kokonaiskustannukset yhteensä	444 756	412 506	424 881
Kustannusvastaavuus	87 %	54 %	63 %

Taulukon osio 1.4 Muut suoritteet

Nykyisen asetuksen osio 1.4. rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain mukaisista suoritteista siirrettäisiin osaksi uutta osiota 1.3 elinkeinovalvonnan suoritteista.

Osiossa 1.4. tartuntatautilaissa (1227/2016) tarkoitettujen suoritteiden osalta laboratorion toimiluvasta perittäviä maksuja korotettaisiin nykyisiin suoritehintoihin nähden

siten, että laajan toiminnan laboratorioluvasta perittäisiin 700 € (nykyisen 500 € sijasta) ja suppean toiminnan laboratorioluvasta 400 € (nykyisen 300 € sijasta) luvituksen työmäärää ja sen aluehallintovirastolle aiheuttamia kustannuksia paremmin vastaavalla tavalla.

Alkoholijuomamyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoituksen käsittely –suoritteiden nimi päivitetäisiin vastaamaan elintarvikelain (297/2021) mukaista käsitettä elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely.

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain mukaisia suoritemaksuja (eläinkoeluvat) korotettaisiin 30% katteellisuuden parantamiseksi.

Eläinkoeluvat (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	149 025	153 577	199 650
Kokonaiskustannukset yhteensä	285 385	-301 406	310 448
Kustannusvastaavuus	52%	51%	64%

Taulukon osio asetuksen 2 §:ssä tarkoitetut alennetun omakustannusarvon mukaiset suoritteet

Taulukon osiossa säädetään yhteisöoikeudellisia suoritteita ja talletusasioita koskevista suoritemaksuista. Näiden omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus on hyvin alhainen. Tässä taulukoidut suoritteet voisivat olla myös maksuttomia maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuista sosiaalisista syistä ja suoritteita koskevan lainsäädännön yhteiskunnallisen tarkoituksen toteutumiseen liittyvistä syistä. Alhaista kustannusvastaavuudesta huolimatta (7 – 23 % alla esitetyllä tarkastelujaksolla) suoritemaksuihin ei esitetä korotuksia.

Yhteisöoikeudelliset (oka-arvoa alemmaksi hinnoiteltuja)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	34 384	34 751	34 751
Kokonaiskustannukset	464 349	473 997	488 217
Kustannusvastaavuus	7 %	7 %	7 %
Talletukset (oka-arvoa alemmaksi hinnoiteltuja)			
Tuotot	114 128	74 253	74 253

Kokonaiskustannukset	502 299	516 742	532 244
Kustannusvastaavuus	23 %	14 %	14 %

Yhteisöoikeudellisesta suoritteesta koskien yhteishallinnosta vuokrataloista annetussa laissa (649/1989) ja asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990) tarkoitettua päätöstä poistettaisiin viittaus asumisoikeusasunnosta annettuun lakiin. Laki asumisoikeusasunnoista on kumottu uudella samannimisellä lailla (393/2021), joka on tullut voimaan 1.1.2022. Aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa asumisoikeusasunnoista annetussa uudessa laissa, ja lain 112 §:n 4 momentin nojalla aluehallintovirastossa viireillä olleet asumisoikeuslaissa tarkoitettut asiat ovat siirtyneet Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen käsiteltäviksi 1.9.2022.

Taulukon osio 2 Opetus- ja kulttuuritoimi –vastuualueen suoritteet

Aluehallintovirastojen opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2022 olevan noin 69 %.

Vuoden 2021 osalta vastuualueen julkisoikeudellisia suoritteita vastaavat tuotot ovat 127 455 euroa ja kokonaiskustannukset 189 423 euroa. Kustannusvastaavuuden toteuma vuonna 2021 on 67 %.

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen suoritteet (kaikki OKA-arvoisia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	127 455	107 188	256 068
Kokonaiskustannukset yhteensä	189 423	155 307	304 966
Kustannusvastaavuus	67 %	69 %	84 %

Taulukon osio 2.1. Varhaiskasvatustilain (540/2018) nojalla perittävä maksut

Laki varhaiskasvatustilain muuttamisesta (326/2022) tulee voimaan 1.1.2023. Muutoslain voimaantulon myötä yksityisen päiväkotitoiminnan aloittamisesta ja olennaisesta muuttamisesta tulee luvanvaraista. Tähän asti yksityinen päiväkotitoiminta on ollut ilmoituksenvaraista.

Muutoslain siirtymäsäännöksen mukaan, jos yksityinen palveluntuottaja on muutoslain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla merkitty yksityisten palvelujen antajien rekisteriin, palveluntuottaja saa tämän rekisterimerkinnän perusteella järjestää tai tuottaa päiväkotitoimintaa 31 päivään joulukuuta 2026. Jos yksityisen pal-

veluntuottajan toimipaikka on muutoslain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla tarkastettu ja hyväksytty eikä toimipaikassa ole tapahtunut muutoksia, ei toimipaikkaa tarkasteta lupahakemuksen käsittelyn yhteydessä uudelleen. Lupaviranomainen lisää jo rekisteröidyt toimipaikat palveluntuottajan lupaan.

Muutetun varhaiskasvatuslain 44 §:n 1 momentin mukaan varhaiskasvatusta järjestävällä tai tuottavalla yksityisellä palvelujentuottajalla on ennen toiminnan aloittamista oltava lupa harjoittaa päiväkotitoimintaa. Luvan myöntää hakemuksesta aluehallintovirasto.

Lain 44 a §:n 2 momentin mukaan lupaviranomaisen tulee lupahakemuksen saatuaan pyytää kunnan monijäsenistä toimielintä suorittamaan tarkastus varhaiskasvatuksen toimipaikassa sen varmistamiseksi, että toimintaympäristö on soveltuva suunnitellulle varhaiskasvatuksen järjestämiselle ja vastaa laissa säädettyjä vaatimuksia.

Lain 44 b §:n mukaan lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa myönnetään toistaiseksi voimassa olevana, jos palveluntuottaja ja sen toimipaikat täyttävät tässä varhaiskasvatuslaissa säädetty edellytykset päiväkotitoiminnan harjoittamiselle.

Lain 44 c §:n 1 momentin mukaan luvanhaltijan on haettava luvan muuttamista, jos 44 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu muutoksia taikka jos luvanhaltija muuttaa toimintansa luonnetta tai laajuutta muutoin olennaisesti siten, että myönnetty lupa ei enää kata muuttunutta toimintaa.

45 §:n 2 momentin mukaan yksityisen palveluntuottajan on viipymättä tehtävä kirjallinen ilmoitus päiväkodin johtajan vaihtumisesta ja päiväkodin johtajan yhteystietojen muutoksesta 44 §:ssä tarkoitetun luvan myöntäneelle aluehallintovirastolle.

Lain 43 a §:n 1 momentissa säädetään yleisistä edellytyksistä, jota tulee täyttää koko toiminnan ajan. Pykälän 2 momentin mukaan jos 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuissa seikoissa tapahtuu muutoksia, on muutoksista ilmoitettava viipymättä kirjallisesti päiväkotitoiminnan osalta lupaviranomaiselle. Pykälän 1 momentin kohdat ovat seuraavat:

- 1) palveluntuottaja ei ole konkurssissa ja, jos hän on yksityinen henkilö, hän on täyttänyt 18 vuotta eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu eikä hän ole liiketoimintakiellossa;
- 3) palveluntuottajalla ei ole ulosotossa verovelkoja tai muita julkisia velkoja, velkoja, jotka on palautettu ulosotosta varattomuustodistuksin eikä muita sellaisia veroihin tai lakisääteisiin eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien velvollisuuksien laiminlyöntejä tai ulosotossa muita hänen maksukykyynsä nähden vähäistä suurempia velkoja, jotka vaarantavat palveluntuottajan luotettavuuden;

Muutoslain johdosta varhaiskasvatuslain nojalla perittävien maksujen taulukosta 2.1 poistettaisiin kaikki nykyiset suoritteet ja lisättäisiin seuraavat uudet suoritteet.

- Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa sisältäen yhden toimipaikan, (44 b §) 1200 € (15 h)
- Lupa harjoittaa yksityistä päiväkotitoimintaa sisältäen yhden toimipaikan, jos lupaa hakee siirtymäaikana 1.1.2023 – 31.12.2026 sellainen palveluntuottaja,

jonka toimipaikat on ennen 1.1.2023 tarkastettu ja rekisteröity yksityisten palvelujen antajien rekisteriin 1000 € (12,5 h)

- Varhaiskasvatuslain 44 c §:n 1 momentissa tarkoitettu luvan muutos sisältäen yhden toimipaikan 800 € (10 h)
- Luvan muutos johtuen toimipaikan lopettamisesta 100 € (1,25 h)
- Lisämaksu lupahakemukseen tai muutoslupaan liittyvän yhtä useamman toimipaikan osalta 80 €/toimipaikka (1 h)
- Päiväkodin johtajan vaihdosta koskevan ilmoituksen käsittelymaksu (45 § 2 mom.) 200 € (2,5 h)
- Varhaiskasvatuslain 43 a §:n 2 momentissa tarkoitetun palveluntuottajan tietojen muuttumista koskevan ilmoituksen käsittelymaksu 320 € (4 h)

Uusien suoritteiden hinnoittelun perusteena ovat aluehallintovirastojen arviot suoritteiden edellyttämästä työmäärästä (edellä suluissa) työtunnin hinnan ollessa 80 €.

Neljän vuoden aikana tulokertymän arvioidaan olevan 580 000 euroa. Vuoden 2023 ennusteessa on huomioitu tästä neljännes eli 145 000 euroa. Menopuolelle on arvioitu vastaava määrä kustannuksia.

Taulukon osio 2.3. Hautaustoimilain (457/2003) nojalla perittävät maksut

Hautaustoimilain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät ovat huomattavan alikatteellisia. Suoritteiden volyymi vuositasona on vähäinen. Vuonna 2021 hautaustoimilain mukaiset tuotot olivat 11 000 € ja kokonaiskustannukset 74 000 €. Kuluvan vuoden tuottojen arvioidaan olevan noin 13 000 € ja kokonaiskustannusten noin 59 000 €. Kustannusvastaavuus on matala ja suoriteryhmän merkitys aluehallintovirastojen tuottojen ja kustannusten kannalta vähäinen.

Hautaustoimilain mukaiset suoritteet (OKA-arvon mukaan hinnoiteltvia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	10 985	12 933	16 813
Kokonaiskustannukset yhteensä	74 457	58 974	60 976
Kustannusvastaavuus	15 %	22 %	28 %

Hautaustoimialain mukaisiin suoritteisiin esitetään 30 % hinnan korotuksia lukuun ottamatta lupaa hautausmaan perustamiseen, lupaa haudatun ruumiin tai tuhkan siirtämiseen ja lupaa haudatun ruumiin tai tuhkan siirtämiseen, jos vainajan henkilöllisyys tai vainajien lukumäärä ei ole tiedossa lupa-asiaa vireille pantaessa (joukkohaudat, historialliset haudat). Näiden lupien osalta työmäärä on arvioitu uudelleen ja suoritehinnat on asetettu suuremman työmäärän mukaisiksi.

- Lupa hautausmaan perustamiseen 1600 € (nyt 1100)
- Lupa yksityisen haudan perustamiseen 580 € (nyt 440)

- Lupa yksityisen haudan lakkauttamiseen 580 € (nyt 440)
- Lupa ylläpitää krematoriota 1100 € (nyt 840)
- Haudatun ruumiin tai tuhkan siirtämistä koskeva lupa 320 € (nyt 215)
- Haudatun ruumiin tai tuhkan siirtämistä koskeva lupa, jos vainajan henkilöllisyys tai vainajien lukumäärä ei ole tiedossa lupa-asiaa vireille pantaessa (joukkohaudat, historialliset haudat) 1500 € (nyt 880)

Taulukon osio 3 Ympäristövastuualueen suoritteet

Ympäristölupavastuualueen suoritteet ovat asetuksen 2 §:n 1 momentin kohdissa 5 ja 6 tarkoitettuja alennetun omakustannusarvon mukaisia maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita.

Ympäristölupavastuualueen tulojen arvioidaan kuluvana vuonna olevan noin 4,9 miljoonaa euroa ja kustannusten noin 11,7 miljoonaa euroa. Vastuualueen kustannusvastavuus on noin 42 %. Vuoden 2021 osalta tulot olivat 4,7 miljoonaa euroa, kustannukset 11,5 miljoonaa euroa ja kustannusvastavuus 41 %. Ympäristölupavastuualueen suoritteet (kaikki alennetun OKA-arvon mukaisia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023	Arvio 2024, jolloin nyt tehtävät korotukset vaikuttavat
Tuotot	4 716 497	4 897 628	5 303 498	7 734 200
Kokonaiskustannukset yhteensä	11 501 391	11 673 588	12 023 795	12 355 424
Kustannusvastavuus	41,0 %	42,0 %	44,1 %	62,6 %

Ympäristölupavastuualueen suoritteiden tulojen ja kustannusvastaavuuden osalta on syytä kiinnittää huomiota maksujen muuttamisen hitaaseen vaikuttavuuteen. Ympäristö- ja vesilain mukaisten suoritteiden käsittelyaika on pitkäkö, keskimäärin 10 – 11 kuukautta. Siten esimerkiksi vuonna 2022 saadut tulot kertyvät asioista, jotka on pääsääntöisesti pantu vireille vuoden 2021 aikana ja joista laskutetaan vireille tullessa voimassa olleen maksuasetuksen ja sen liitteenä olevan suoritemaksutaulukon mukaisesti. Vastaavasti nyt esitetyn asetuksen ja käsillä olevan suoritemaksutaulukon mukaisesti laskutettavat tulot saadaan pääosin vasta vuoden 2024 aikana. Vuoden 2024 osalta nyt ehdotettujen suoritemaksujen odotetaan kerryttävän aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueille 7,7 miljoonaa euron tulot kustannusten ollessa noin 12,4 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden noustessa noin 63 prosenttiin.

Ympäristölupavastuualueen suoritteet on uudistettu työryhmässä (ks. muistion osiossa valmistelu), jossa tavoitteena on ollut parantaa vastuualueen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuutta. Ympäristölupavastuualueen suoritteiden kustannusvastaavuus on suoritteiden tuottamiskustannuksia alemmaksi hinnoiteltunakin poikkeuksellisen alhainen verrattuna suoritteiden tuottamisesta valtiolle aiheutuviin kokonaiskustannuksiin. Hallitus on linjannut vihreän siirtymän investointien linjausten yhteydessä, että ympäristölupavastuualueen suoritteiden kustannusvastaavuutta tulee nostaa 60-70 prosenttiin.

Toiminnot jaetaan ympäristönsuojelulaissa (527/2014) direktiivilaitoksiin ja muihin laitoksiin. Direktiivilaitokset ovat Euroopan unionin teollisuuspäästädirektiivin 2010/75/EU mukaisia laitoksia, joiden osalta lupamenettely on tiukempi. Direktiivilaitoksen lupahakemukseen kuuluvat muun muassa maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys ja parhaan käyttökelpoisen tekniikan selvitys (BAT-selvitys). Muut laitokset ovat käytännössä laitoksia, joiden osalta lupaa edellytetään kansallisesta sääntelystä johtuen.

Ympäristönsuojelulain liitteenä 1 on luvanvaraisen toiminnan taulukot koskien 1) direktiivilaitoksia ja 2) muita laitoksia, mutta aluehallintovirastojen maksuasetuksessa suoritteita ei nykyisin järjestetä tämän jaottelun mukaisesti, eikä direktiivilaitosten tiukempi luvitusprosessi heijastu selkeällä tavalla suoritteiden hintoihin. Direktiivilaitoksia koskevien lupasuoritteiden hinnat ehdotetaan asetettavaksi 20 % korkeammalla tasolla suhteessa samaa toiminnan tyyppiä koskeviin muihin laitoksiin (kansallisesti luvanvaraisiin).

Ympäristölupavastuualueen maksutyöryhmässä on korostunut, että jokainen ympäristölupa on omanlaisensa, eikä ympäristö- ja vesilain mukaisissa lupa-asioissa ole hahmotettavissa tyypillisiä lupa-asioita, joiden volyymi olisi ratkaiseva. Ympäristölupien osalta valtaosa suoritemaksutulosta saadaan vuosittain muutaman suurhankkeen erittäin työllistävästä lupa-asiasta.

Työryhmässä on selvitetty, johtuuko ympäristö- ja vesilain mukaisten lupien alhainen kustannusvastaavuus liian alhaisista työmääräarvioista vai nykyisen asetuksen mukaisista kaavamaisista ja harkinnanvaraisista suoritemaksujen alennuksista. Työmääräarvioita on korjattu ympäristölupavastuualueen maksutyöryhmässä vastaamaan paremmin työajanseurantatietoja. Työryhmässä on paikallistettu, että maksuasetuksen liitteenä olevien ympäristö- ja vesilain mukaisten maksutaulukoiden alapuolelle merkityt

kaavamaiset alennukset ovat ratkaisevassa asemassa kustannusvastaavuuden tehostamisessa. Tästä johtuen kaavamaisia alennuksia esitetään korjattavaksi jäljempänä esitetyllä tavalla.

Taulukon osio 3.1 Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaiset ympäristöluvat ja muut ympäristönsuojelulakiin perustuvat päätökset

Direktiivilaitosten suoritemaksuja tarkistettaisiin siten, että niistä perittäisiin keskimäärin 20 % suurempi maksu kuin sellaisesta toiminnasta, joka on luvanvaraista kansallisesta sääntelystä johtuen. Suoritemaksujen ero perustuisi edellä kuvattuun direktiivilaitoksia koskevaan erityiseen lupaprosessiin.

Nykyisin käytössä ole kolme kaavamaista alennusta, joiden mukaan suoritteesta peritään 50 % taulukon mukaisesta maksusta. Kaavamaiset alennukset koskevat muun muassa toiminnan olennaisen muuttamisen vuoksi tehtyä lupapäätöksen muutospäätöstä, useiden toimintojen ratkaisemista koskevaa niin sanottua yhdistettyä lupapäätöstä sekä ympäristöluvan ja maa-ainesluvan yhteiskäsittelyä. Näiden kaavamaisen alennusten osalta esitetään perittäväksi 70 % nykyisen 50 % sijasta taulukon mukaisesta maksusta seuraavasti.

- Toiminnan olennaista muuttamista (ympäristönsuojelulain 29 §), direktiivilaitoksen luvan tarkistamista (ympäristönsuojelulain 81 §) tai määräaikaisen luvan mukaisen toiminnan jatkamista koskevan lupahakemuksen käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 70 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Jos asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä, peritään kunkin toiminnan lupa-asian käsittelystä täysi maksu. (kohta 1 taulukon alla)
- Ympäristönsuojelulain 41 §:ssä tarkoitettujen samanaikaisesti ratkaistavien useiden toimintojen lupa-asioiden käsittelystä peritään yhdistetty maksu siten, että korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan toiminnan taulukon mukaiseen käsittelymaksuun voidaan lisätä muiden toimintojen osuutena 70 prosenttia näiden toimintojen taulukon mukaisista maksuista. Jos asian käsittelyn vaatima työmäärä vastaa uudelta toiminnalta vaadittavan luvan käsittelyä, peritään kunkin toiminnan lupa-asian käsittelystä täysi maksu. (kohta 2 taulukon alla)
- Ympäristönsuojelulain 47 a §:n mukaisessa ympäristöluvan ja maa-ainesluvan yhteiskäsittelyssä peritään yhdistetty maksu siten, että korkeampaan maksuun lisätään toisen toiminnan maksusta 70 %. Maa-ainesten ottamista koskevan hakemuksen ja ottamissuunnitelman osalta laskutetaan 0,03 e/m³; kuitenkin 500 000 m³ ylittävältä osalta laskutetaan 70 %. (kohta 4 taulukon alla)

Lisäksi luovuttaisiin nykyisen kohdan 5 mukaisista harkinnanvaraisista suoritemaksun alentamisperusteista kokonaan. Alakohta 5 säilytettäisiin harkinnanvaraisena maksun suurentamisperusteena. Harkinnanvaraista suurentamisperustetta käytettäisiin, jos suoritteiden tuottamiseksi tarvittu työtuntien määrä on ylittänyt maksutaulukkoon merkityn keskimääräisen työmääräarvion vähintään 10, 20, 30, 40 tai 50 prosentilla, maksu voidaan periä korottamalla taulukon mukaista maksua vastaavalla edellä mainituilla pro-

senttiluvulla. Harkinnanvaraisen korotuksen käyttöä pyrittäisiin tarkentamaan ja yhtenäistämään siten, että taulukkoon merkityissä työmääräarvioissa käytettäisiin tarkkaa henkilötyöpäivien määrää henkilötyöpäivähaarukan sijasta.

Aluehallintoviraston ympäristölupavastuualue käsittelee myös asioita, joissa toimivalta ensisijaisesti kuuluu kunnan ympäristölupaviranomaiselle, mutta jotka esimerkiksi ympäristönsuojelulain 34 - 36 §:n nojalla voidaan siirtää valtion viranomaisen ratkaistavaksi. Nykyisessä maksutaulukossa aluehallintoviraston suoritemaksun lähtökohtana on kunnan taksa. Kunnan taksa ei kuitenkaan kuulu valtion maksuperusteissa säädetyn harkinnan piiriin eikä luonnollisestikaan noudata suoritteen tuottamisesta aluehallintovirastolle aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi kuntien taksat ovat keskenään erilaisia, mistä syystä aluehallintovirastojen perimät maksut ovat voineet olla keskenään erilaisia riippumatta siitä, että aluehallintovirastolle aiheutunut työmäärä on ollut sama. Kuntien taksasta aluehallintoviraston suoritteen hintana esitetään luovuttavaksi ja korvattavaksi aluehallintoviraston omakustannusarvoa alemman tuntihinnan mukaisella maksulla 66 €/h taulukon alla olevan kohdan 6 mukaisesti, jos kunnan toimivaltaan kuuluva tai kunnassa vireille tullut asia siirretään aluehallintovirastossa ratkaistavaksi.

Taulukon osio 3.2 Muut ympäristönsuojelulain mukaiset suoritteet

Taulukon osiossa 3.2. säädettäisiin muiden ympäristönsuojelulaissa tarkoitettujen suoritteiden kuin lupasuoritteiden maksuista. Osiossa maksullistettaisiin ympäristönsuojelulain liitteessä 4 tarkoitetut ilmoitusasiat.

Taulukon osio 3.3. Vesilain (587/2011) mukaiset vesitalousasiat

Vesilain mukaiset suoritenimet säilyisivät ennallaan.

Suoritteiden hintoja korotettaisiin noin 20 % ja myös taulukon alla oleviin kaavamaisiin ja harkinnanvaraisiin maksujen alennus- ja korotusperusteisiin tehtäisiin vastaavat muutokset kuin edellä ympäristönsuojelulain mukaisiin suoritehintoihin seuraavasti.

- Vesilain mukaisen luvan muuttamista tai tarkistamista koskevan hakemuksen käsittelystä perittäisiin maksu, jonka suuruus olisi 70 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Nykyisiin maksuna periaän tällöin 50 % taulukon mukaisesti maksusta.
- Päätösasiakirjasta, joka kattaisi useita samaan vesitalouskokonaisuuteen kuuluvia asioita, perittäisiin asian käsittelystä korkeimpaan maksuluokkaan kuuluvan asian taulukon mukainen maksu siten, että maksuun voitaisiin lisätä 70 prosenttia muiden vesitalousasioiden taulukon mukaisista maksuista. (nykyisin 50 %) Jos kysymyksessä olisi ympäristönsuojelulain 47 §:n mukaisessa yhteiskäsittelyssä käsiteltävä asia, perittäisiin käsittelymaksuna ympäristölupia koskevan maksutaulukon ja sen kohtien 1-6 mukainen maksu ja 70 prosenttia vesitalousluvan taulukon mukaisesta maksusta. (nykyisin 50 %)

Edelleen, samoin kuin ympäristönsuojelulain mukaisissa asioissa, vesilain mukaisissa vesitalousasioissa luovuttaisiin taulukko-osuuden alapuolella olevan kohdan 3 mukai-

sista harkinnanvaraisista alentamisperusteista. Jatkossa taulukossa olevia suoritehintoja voitaisiin tämän kohdan nojalla vain korottaa 10, 20, 30, 40 tai 50 prosentilla, jos asian käsittely ylittäisi vastaavalla prosentilla vesitalousasian kohdalle taulukkoon merkityn keskimääräisen työmäärän. Taulukkoon nykyisin merkityt suoritteiden henkilötyöpäivähaarukat korvattaisiin keskimääräisellä henkilötyöpäivien määrällä suorittemaksujen harkinnanvaraisen korotuksen käytön selkeyttämiseksi ja yhdenmukaistamiseksi.

Taulukon osio 4 Työsuojelun vastuualueen suoritteet

Vuonna 2022 aluehallintovirastojen maksullisesta julkisoikeudellisesta toiminnasta ennustetaan kertyvän noin 0,2 milj. euroa työsuojelun aluehallintoviranomaisen toimintamenomomentille 33.02.07. kustannusten ollessa noin 0,5 milj. euroa ja kustannusvastaavuuden noin 42 %. Vuonna 2021 kustannusvastaavuus oli 79,3%.

Työsuojelun vastuualueen suoritteet, momentti 33.02.07 (kaikki OKA-arvoisia)	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	387 780	215 890	302 246
Kokonaiskustannukset yhteensä	489 137	513 646	529 055
Kustannusvastaavuus	79 %	42 %	57 %

Vuoden 2021 kustannusvastaavuus on ollut poikkeuksellinen johtuen panostajan pätevyyskirjoja koskevasta suhteellisen suuresta kertymästä joka viides vuosi. Työsuojelun vastuualueen kustannusvastaavuus on kuitenkin heikko, jos yksittäisen hyvän tulokertymävuoden sijaan tarkastellaan kuluva vuotta ja edeltävien kolmen vuoden ajanjaksoa yhdessä. Neljän vuoden ajanjaksoa tarkastellenkin työsuojelun vastuualueen kustannusvastaavuus on 60 % tasolla. Suoritteiden hinnoissa on selkeää korotusvaraa 100 prosenttiin pääsemiseksi. Työsuojelun vastuualueen suoritteiden hintoja korotettaisiin 40 %.

6 Kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastojen vuoden 2023 tuloarvio toimintamenomomentille 28.40.01 on noin 12,6 miljoonaa euroa kustannusten ollessa noin 20,7 miljoonaa euroa.

Aluehallintovirastojen liiketaloudellinen toiminta on vähäistä (< 1 miljoona euroa).

Erityislakien perusteella määrättäviä maksuja ja hinnoiteltavia suoritteita ei ole.

Aluehallintovirastojen toimintamenot 28.40.01

Aluehallintovirastojen julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot yhteensä	Toteuma 2021	Arvio 2022	Arvio 2023
Tuotot	10 900 002	10 915 460	12 622 365
Kokonaiskustannukset	19 289 933	19 920 384	20 662 996
Kustannusvastaavuus	56,5 %	54,8 %	61,1 %
Omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavat			
Tuotot	6 034 994	5 908 827	7 209 863
Kokonaiskustannukset yhteensä	6 821 895	7 256 058	7 618 740
Kustannusvastaavuus	88,5 %	81,4 %	94,6 %
Omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltavat suoritteet			
Tuotot	4 865 009	5 006 633	5 412 503
Kokonaiskustannukset	12 468 039	12 664 326	13 044 256
Kustannusvastaavuus	39,0 %	39,5 %	41,5 %

7 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu nykyisen maksuasetuksen pohjalta virkатыönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa.

Ympäristölupavastuualueen suoritteiden maksuja koskeva osio on valmisteltu aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen suoritemaksutyöryhmässä, jonka toimikausi oli 1.8. – 30.11.2022. Työryhmän puheenjohtaja oli valtiovarainministeriöstä ja työryhmän jäsenet olivat ympäristö- ja oikeusministeriöistä sekä aluehallintovirastoista ja valtiovarainministeriöstä.

Työryhmän tehtävänä oli arvioida ympäristölupavastuualueen hinnoittelua valtion maksuperustelain valossa, parantaa ympäristölupavastuualueen suoritteiden kustannusvastaavuutta, päivittää ympäristölupavastuualueen osio suoritemaksutaulukossa vastaamaan ympäristönsuojelulain liitteenä olevaa luvanvaraisten toimintojen taulukkoa, selkeyttää suoritemaksuja ja tuottaa muuta maksujen uudistamista taustoittavaa materiaalia asetusta ja sen perustelumistiä varten.

Muita osiota on valmisteltu yhteistyössä aluehallintovirastojen sekä niiden hallinto- ja kehittämissyksikön (HAKE) ja aluehallintovirastoja ohjaavien ministeriöiden kanssa seuraavasti.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen suoritteet, jotka kuuluvat aluehallintovirastojen sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tehtäviin, on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriötä kuullen. Sosiaali- ja terveysministeriö on hyväksynyt maksujen muutokset.

Varhaiskasvatuslain mukaisia uusia suoritteita koskevat maksut on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriötä kuullen.

Oikeusministeriön asiantuntijoita on kuultu yhteisöoikeudellisen suoritteiden maksutaloudesta. Oikeusministeriö ei ole puoltanut maksujen nostamista, eikä yhteisöoikeudellisten suoritteiden maksuja näin ollen ole nostettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asiantuntijoita on kuultu eläinkoelupia koskevista hinnankorotuksista, eläinsuojelulainsäädännön uudistumisesta ja muista päivitystarpeista.

Työ –ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosaston asiantuntijoita on kuultu elinkeinovalvonnan suoritemaksujen korotuksesta.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto ei puoltanut asetuksen antamista koko vuoden 2023 ajaksi. Kuuden kuukauden voimassaoloajan jälkeen asetusta tarkistetaan ottaen huomioon muun muassa eläinkoelupien ja elinkeinovalvonnan kustannusvastaavuuden kehitys ja mahdollisesti edelleen korottaen suoritemaksuja. Lisäksi hautaustoimilain mukaisia suoritteita tulee uudelleenarvioida siitä näkökulmasta, missä määrin niitä voidaan siirtää omakustannusarvoa alemman hinnan mukaan hinnoiteltaviksi.

Esitystä ei ole lähetetty erikseen lausunnoille.